

ELU PROJEKTI PORTFOOLIO

Projekti nimi (ELU veebilehel) on ***Kuidas me lemmikutega räägime?***

Juhendajad on **Reili Argus ja Annika Hussar**

Liikmed on **KATRIN BERGMANN, HELEN NURM, KÄROLI PAJO, KARINA SOLOVJOVA, REET TUBERG, MARGIT JULLINEN, JEKATERINA ABOLTÕN, ANNIKA KASEORG, ERLE KOGER, HEDY LAINE, KATRIN MAASIK, ASKO NUUME, MARGARET MÄSES, OLGA BÖNDINA, LILIT LAAS, KÄTLYN NÖMM, HELIN KIND, EVA-MARIA LASS**

Projekti periood on **september 2022 – detsember 2022**

Ülevaade projektist

Projekti raames koguti teavet selle kohta, kuidas eestlased räägivad lemmikloomade, kodumasinade ja seadmetega. Samuti selgitati välja, kuidas ja miks nad seda teevad, millistes olukordades ning milliseid sõnu, väljendeid ja hellitusnimesid kasutatakse kõige enam.

Projekti meeskond koosneb 18 liikmest, kellest moodustati kolm rühma. Esimene rühm uuris, milliseid nimesid ja hüüdnimesid on eestlased oma lemmikutele pannud. Teine rühm keskendus sõnavarale, mida lemmikutega rääkides kasutatakse, näiteks, milliseid sõnu ja väljendeid kasutatakse nendega pahandades või neid kiites. Kolmas rühm keskendus sellele, millistes olukordades ja miks lemmikutega suheldakse.

Projekti tulemusena saadeti kogutud andmed, 2022. aasta üldlevinud koduloomade ja -masinate nimedest, hellitus- ja hüüdnimedest, sõnavarast ja suhtlemisstrateegiatest, keelevara andmebaasi Clarin. Teise tulemusena valmivad kogutud andmete põhjal populaarteaduslikud artiklid ajakirjas "Hea laps", "Lemmik" ja "Oma keel".

Nimede rühma eesmärgid olid:

- temaatilise teaduskirjanduse otsimine;

- andmete kogumine koduloomade ja -masinate nimede, hellitus- ja hüüdnimede kohta, sh kuidas viidatakse loomadele ja masinatele kõnes teiste inimestega;
- kogutud andmete ühtsesse andmebaasi salvestamine;
- koos teise kahe rühmaga populaarteadusliku artikli kirjutamine.

Sõnavara rühma eesmärgid olid:

- temaatilise teaduskirjanduse otsimine;
- koduloomade ja -masinate kohta kasutatava sõnavara kogumine, muuhulgas näiteks hoidjakõne või noomiv kõneviis;
- vastuse otsimine küsimusele, millist sõnavara kasutatakse, kui loomadest ja masinatest kõneldakse teiste inimestega;
- kogutud andmete ühtsesse andmebaasi salvestamine;
- koos teise kahe rühmaga populaarteadusliku artikli kirjutamine.

Suhtlusstrateegiate grupi eesmärgid olid:

- millistes olukordades või tegevustes inimesed suhtlevad oma lemmikloomade või (kodu)masinate ning seadmetega;
- mis on looma või (kodu)masina ning seadmega suhtlemise eesmärgiks ja põhjuseks;
- millist kõnemaneeeri kasutatakse looma või seadmega suhtlemisel;
- kas nad on märganud, et teised inimesed suhtlevad lemmikloomade ja seadmetega.

Teaduspõhisus

Projekti teaduspõhisust toome esile tuginedes varasematele uuringutele, kuid eesti keeles on hellitleva keelekasutusega tegeletud seni väga vähe. Senised uurimused keskenduvad lapsekeelele (Kazakovskaya, Argus 2021) või hoidjakeelse sõnavara keeleajaloolisele põhjale (Kehayov, Blockland 2007). Hüüdnimesid on uuritud laiemalt (Hussar, Faster 2016). Puuduvad aga uurimused lemmikloomadele suunatud kõne ja hellitleva registri keelevahendite kohta. Ühes magistritöös on vaadeldud koerale suunatud kõnet (Prinzthal 2017).

Signe Prinzthali uuris oma 2017. a magistritöös, kuidas koeraomanikud räägivad oma koertega. Vaatluse all olid koeraomaniku ja koera jalutuskäigud. Uurimise jooksul selgus näiteks, et osa inimesi räägib koeraga selleks, et kellegagi suhelda ning osad suhtlesid koeraga nagu lapsega. Uurimisviisiks oli spontaanse kõne lindistamine ja hilisem analüüs. Ta lähtus keele kasutamise aspektist looma ja inimese vahelises suhtluses määratletud olukorras – linnas jalutades.

Varasemad uuringud näitavad, et inimesed suhtlevad verbaalselt nii loomade (McDermott, M.P., Cobb, M.A., Robbe, I.J., & Dean, R.S. 2022) kui erinevate seadmetega (Batliner, A., Biersack, S. & Steidl, S. 2006). Kasutavad nendega suheldes tihti tavapärasest kõrgemat häält, lihtsustatud sõnavara ja sõnakordusi

(Jeannin, S., Gilbert, C. & Leboucher, G. 2017). Loomadele jagatakse verbaalselt: tunnustust, empaatiat, küsitakse küsimusi, manitsusi, julgustust, kiitust, käsklusi ja mõnikord ka peetakse lemmikuga dialoogi, kus vastatakse lemmiku eest (Kõiva, M. 2015). Loomadele suunatud kõnet peetakse normaalseks (Zwisler, J.J., Cuellar Cedano, C.A. 2020).

Tegevuste rakendamine

Projekti raames selgitasime välja seda, kuidas eestlased oma lemmikutega suhtlevad. Seda teemat on oluline käsitleda, sest lemmikutega suhtlemise (koduloomad ja -masinad) teemat on seni pigem vähe uuritud. Meetodiks valisime küsitlused, mis võimaldasid e-keskkonnas kõige kiiremini sihtrühmadeni jõuda ning lühikese aja jooksul koguda suure hulga vastuseid. Valimiks oli lumepallvalim, kus küsimustiku kaaskirjas paluti vastajal edastada sama küsimustik veel 2-3 lemmikloomade omanikule. Valimi moodustasid eesti keelt kõnelevad lemmikloomade omanikud.

Nimede ja sõnavara ning suhtlusstrateegiate gruppide liikmed koostasid Google'i keskkonnas küsimustikud. Küsimustiku kasutamise puhul andmete kogumisel on tegemist ühe kõige enam kasutatava meetodiga ühiskonna uurimisel. Vastuseid kirjeldati ja analüüsiti statistiliselt.

Koostatud küsimustikud sisaldasid vastajaid iseloomustavaid sotsiaaldemograafilisi andmeid ning nii avatud kui valikvastustega küsimusi.

Nimede ja sõnavara grupiliikmete koostatud ankeet jagunes kolmeks teemaplokiks: 1) vastaja üldandmed, 2) küsimused loomade nimede, hellitus- ja hüüdnimede kohta ja 3) küsimused kodumasinade nimede kohta. Kogutud andmete põhjal saime teada, kuidas eestlased oma lemmikloomi ja/või kodumasinaid kutsuvad ning kust saadi nimedeks inspiratsiooni.

Suhtlusstrateegiate grupiliikmete koostatud ankeet jagunes samuti kolmeks teemaplokiks: 1) vastaja üldandmed, 2) küsimused loomaga suhtlemise kohta ja 3) küsimused kodumasinaga suhtlemise kohta. Kogutud andmete põhjal saadi teada, millistes olukordades ja miks inimesed lemmikloomade ja/või kodutehnikaga suhtlevad.

Iga grupiliige jagas küsimustikku mitme lemmikloomade omanikuga. Samuti jagati küsimustikku vastamiseks grupiliikmete Facebooki seintel, samuti seitsme Facebooki lemmikloomade, kodumasinade ja autohuviliste gruppidega, kellega eelnevalt küsimustiku jagamine kooskõlastati.

Koostöös teiste projekti gruppidega oli lõppeesmärgiks luua avalik andmepank. Projekti tulemusena on kõigile kättesaadavad läbiviidud küsitluste andmed andmebaasis <https://www.keeleressursid.ee/et/clarin>. Samuti kirjutada populaarteaduslik artikkel, mis huvilistele põnevat informatsiooni ning lugemist pakub. Populaarteaduslik artikkel võib inspireerida looma-ja kodumasinade omanikke andmaks oma lemmikutele huvitavaid nimesid või esmakordselt näiteks oma kodumasinadele nimesid andma. Oma nõusoleku artikli ilmumiseks on andnud kolm väljaannet.

Projekti eesmärkide täitmiseks tutvusid kõik grupid väljaotsitud materjaliga ning tegid lühikokkuvõtteid. Üksteisega jagati küsitlustega kogutud andmeid, mis olid aluseks eesmärkide täitmisele.

Meie projekt ja selle käigus kogutud andmed annavad tunnistust, et lemmikutega suhtlemine on normaalsus.

Projektiga seotud sidusrühmad

Meie uuringu sidusrühm oli Tallinna Ülikooli erinevate teaduskondade üliõpilased. Uuringu sihtrühmaks olid kõik eesti keelt valdavad elanikud, kes suhtlevad lemmikloomade ja/või seadmetega.

Meie jaoks oli oluline koguda erinevate inimeste kogemusi lemmikloomade ja seadmetega tegelemisel, olenemata nende elukutsest, seega küsitlusele olid oodatud vastama kõik huvilised.

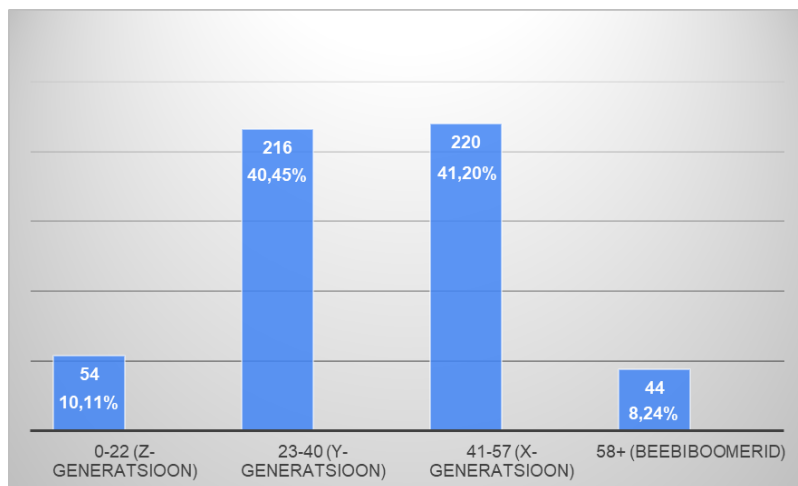
Küsitlustes küsisime ka vastaja sugu, vanust, haridust ja elukohta, mille alusel soovisime välja selgitada need tegurid, mis mõjutavad suhtlemisstrateegiaid lemmikloomade ja seadmetega.

Kogutud teave võib anda uurimisimpulsse nii psühholoogidele kui ka keeleteadlastele, kes uurivad asümmeetrilist suhtlust.

Projekti käigus läbiviidud e-küsimustike vastuste andmed on edastatud keeleressurssi <https://www.keeleressursid.ee/et/clarin>. Andmebaasis on võimalik erinevate erialade teadlastel kasutada meie kogutud andmeid oma teadustööde koostamiseks või kasutada neid algmaterjalina uute uuringute edasi arendamiseks, aga ka ajalise muutuse uurimiseks.

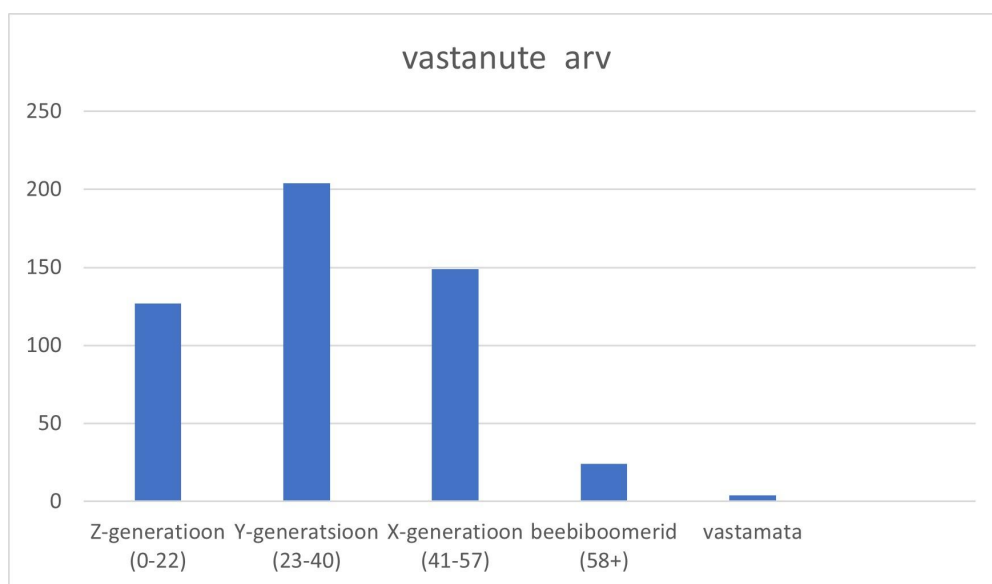
Projekti tulemused

Suhtlusstrateegiate rühma küsimustikule vastas 534 inimest, nendest 486 naist ja 46 meest, 2 vastajat ei soovinud sugu avaldada. Elukohajärgselt 349 vastanutest elab linnas ja 185 maal. Enim vastajaid osales küsitluses X-generatsioonist 41-57 (220 vastajat), kõige vähem 58+ aastat vanusegrupist (44 vastust).

Joonis 1. Vanusegrupid ja vastanute arv

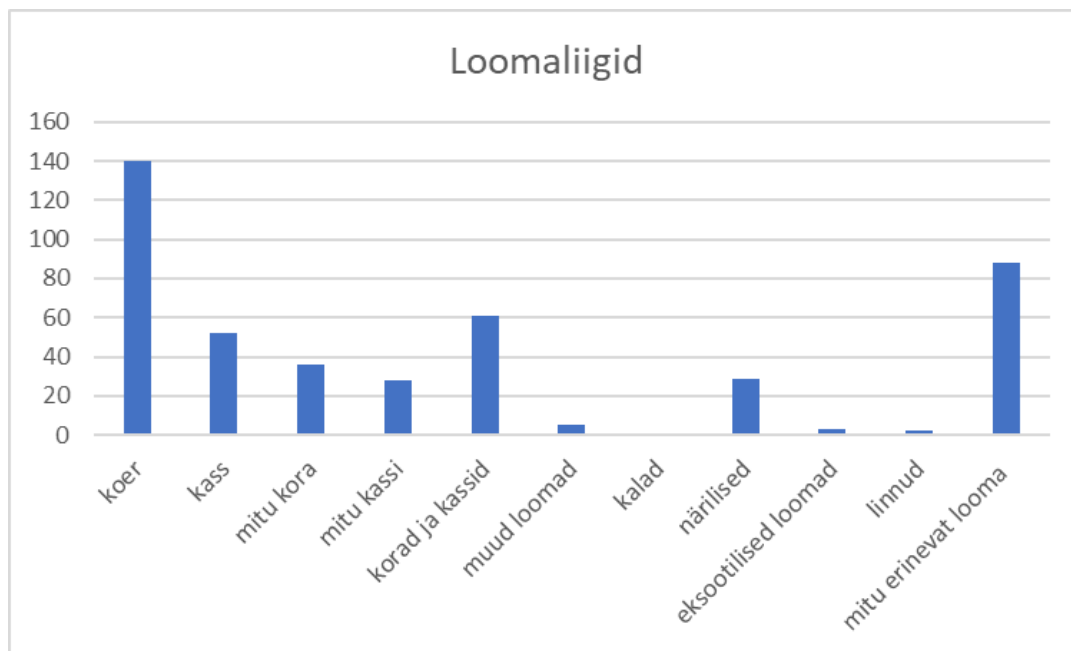
Nimede ja sõnavara rühma küsimustik koostati mugavusvalimi meetodil. Küsitluses osales kokku 508 inimest, nendest 472-l oli koduseks keeleks eesti keel, 19-l vene keel, 15 olid mitmekeelsest kodust. Küsitluses osales 418 naist ja 83 meest, 7 vastajat ei soovinud sugu avaldada. Elukohajärgselt 343 vastanutes elab linnas ja 165 maal. Enim vastajaid osales küsitluses Y-generatsioonist 23-40 aastat (204 vastajat), kõige vähem kõige vanemast vanusegrupist 58+ aastat (24 vastust). Z-generatsiooni (0-22 aastat) vastajaid oli 127 ja X-generatsiooni (41- 57) 149.

Joonis 2. Vanusegrupid ja vastanute arv

Millised lemmikloomad on inimestel?

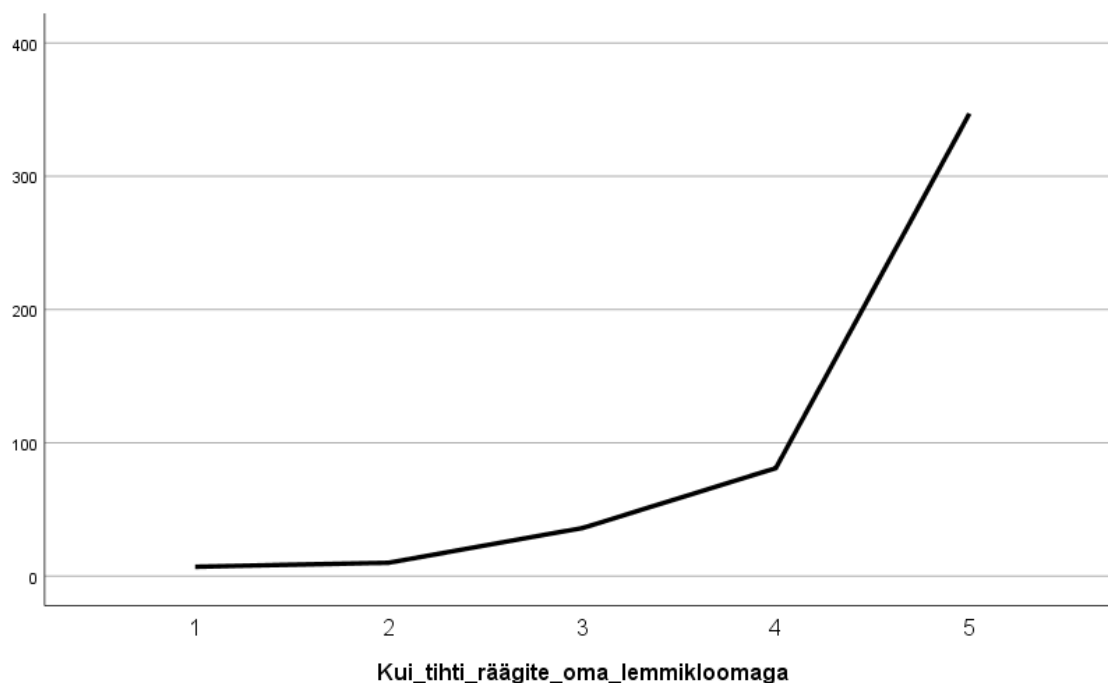
Küsitluse tulemustest selgus, et kõige populaarsem lemmikloom on koer. 140 vastanutel on 1 koer kodus ja 36 omavad mitu koera. Kasside omanikke oli 52 ning inimesi, kellel oli mitu kassi 28. Vastajate seas oli ka neid, kellel on nii koer kui ka kass, neid oli 61. Samuti 29 inimest omavad närilisi (hiired, rotid, hamstrid jne). Eksootiliste loomade omanikke oli 3, kalad on 1-l vastajal, linnud 2-l. Mitu erinevat looma oli 88 vastanutel.

Joonis 3. Loomaliigid

Kui tihti inimesed oma lemmikloomaga räägivad?

Vastamisel paluti hinnata suhtlemist oma lemmikloomadega Likerti 5-pallisel skaalal, kus "1" näitas väitega täielikku mittenõustumist ja hinnang "5" väitega absoluutset nõustumist. 347 vastanutest pidevalt räägivad oma lemmikloomadega ja 7 ei räägi üldse.

Joonis 4. Kui tihti inimesed oma lemmikloomaga räägivad

28% looma omanikest nimetavad loomi inimeste nimedega. Tüüpilised loomanimed on 18,9 % vastanutel. Tuntud tegelaste nimede järgi kutsuvad 11,8% vastajatest. Leidus ka neid, kes kutsuvad loomi eluta objektide järgi nt tekiila, Bentley, safran jne. Teise loomaliigi nimega nimetasid 8 vastanutest (nt panter, tiiger, karu, siga).

A word cloud shaped like the map of Estonia, featuring names of Estonian celebrities and public figures. The names are arranged in various sizes and orientations to fit the map's outline. Notable names include Bruno, Kutsun, Kassi, Luna, Poiss, Boss, Nunnu, Sophie, Kiisu, Päti, Koer, Ruudi, Bella, and many others.

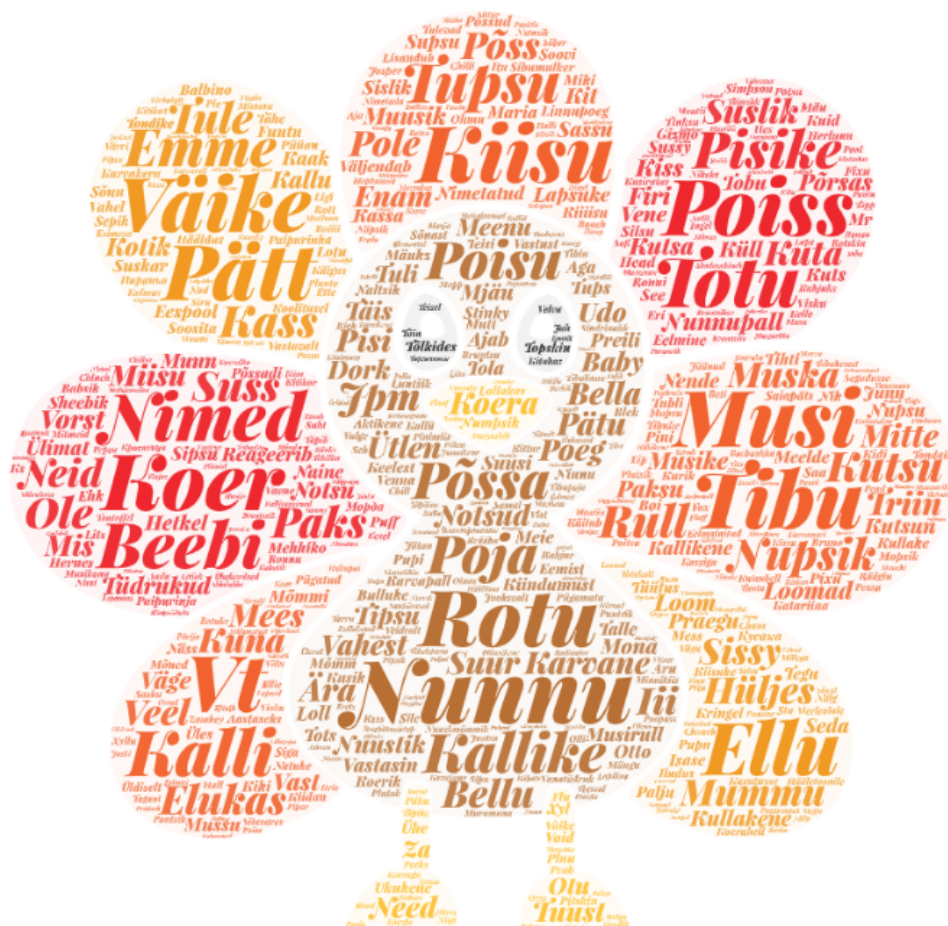
Lemmiklooma nime on valinud keegi teine (nt pereliige) 93 küsitlusele vastanut ehk 18,3 %.

- Sest ta on armas
- Kuna koer on väga karvane
- Mürakas ja Mõmmik - koer on suur, karvane nagu karu
- Väiksenä oli lume sees nagu jänesetups

Nimed on pandud ka vastavalt looma käitumisele 44 juhul ja sama palju vastasid, et looma nimi on seotud kenneli nimega.

- 56 vastasid, et lemmiklooma nimi on pandud tuntud tegelase järgi (nt Sipsik, Rafael Nadal, Simba, Nipernaadi, Garfield, Barcelona jne). Võõrkeelsete sõnadega nimetanud lemmikloomi 8 vastajat, ehk 1,6 % (nt Daisy- inglise keeles karikakar, Bamse - rootsi keele karu, Uma on jaapani keeles hobune). 24 vastajatest ei tea, miks nad selliselt lemmiklooma nimetanud.

Tulemustest selgus, et 134 juhul oli loomal mitu hüüdnimi, millest mõned on pärisnime keeleliselised derivaadid ning mõned mitte. 113 juhul ei olnud nimi ja hüüdnimi keeleliselt seotud. 110 korral oli looma nimi ja hüüdnimi sama.

Milliseid sõnu te veel oma lemmikloomade kohta kasutate?

Kõige rohkem, 29,4% ehk 121 vastajat kasutab oma lemmiku kohta kiitvaid sõnu, millest kõige levinum on „tubli poiss”. 13 % kasutavad solvanguid nt „paha poiss” või „pätt”.

Milliste lemmikloomadega sa suhtled?

Kõige enam mainimisi said kass (291) ja koer (288).

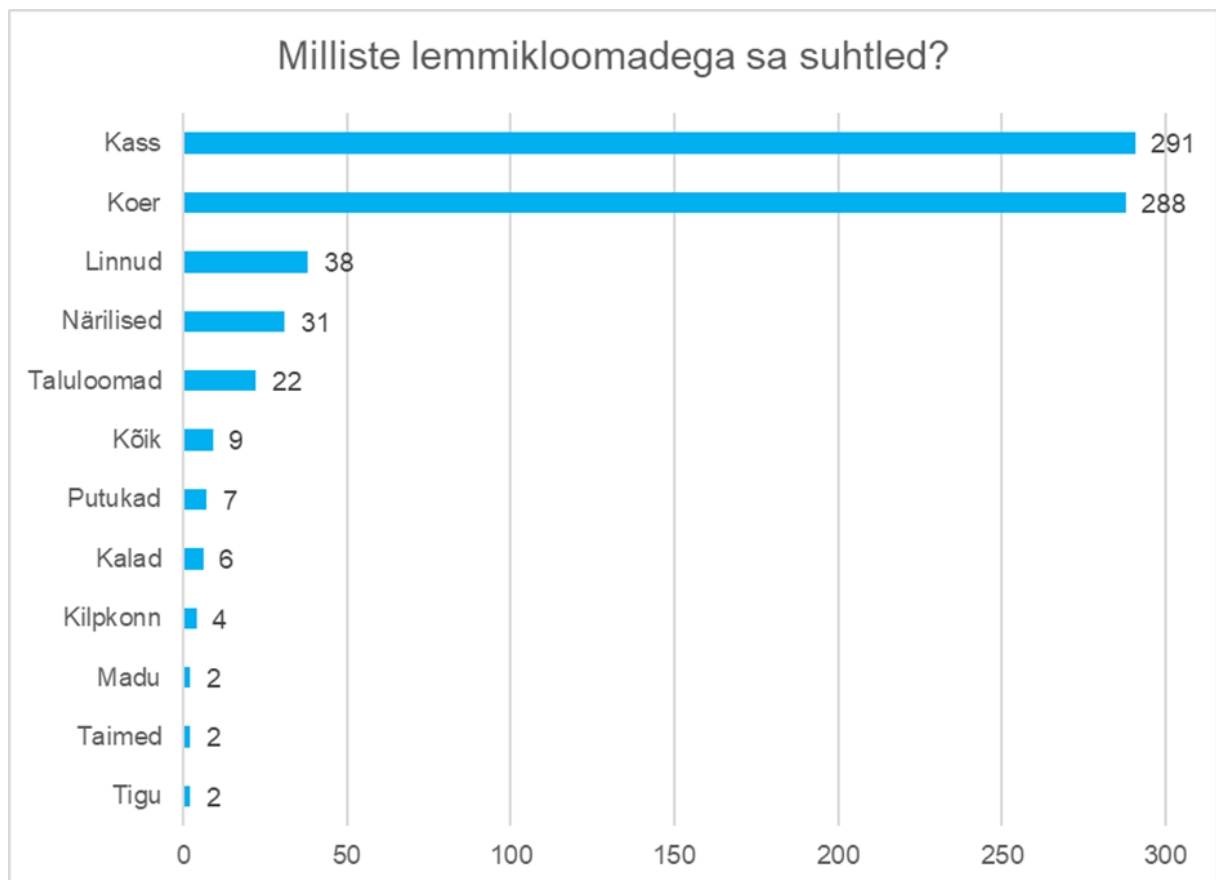
Järgnesid linnud (38): kana, tuvi, varblane, vares, papagoi, kukk, part, vutt, hani, kalkun, amadiin, metsalinnud.

Närilised (31): jänes, küülik, merisiga, chinchilla, tuhkur, rott, hamster, hiir.

Taluloomad (22): hobune, kits, lehm, lammas, alpaka.

Kõik linnud ja loomad (9).

Putukad (7): mesilased, lepatriinud, kärbsed, sipelgad, ämblikud.

Joonis 5. Milliste lemmikloomadega suheldakse

Tabel 1. Tegevustes või olukordades, milles lemmikutega suheldakse

Millistes tegevustes või olukordades Sa lemmikuga tavaliselt suhtled?	
Söötmisel	92,87%
Hooldamisel	85,94%
Jalutamisel	66,80%
Mängimisel	89,40%
Keelamisel	90,63%
Kiitmisel	90,84%
Treenimisel	54,79%
Koju saabumisel/kodust lahkumisel	94,48%
Looma nunnutamisel/hellitamisel/sügamisel	95,93%
Muudes olmeolukordades/tegevustes, kuhu loom sekkub või kus ta osaleb (näiteks söögitegemine, pere sööb, aiamaa kaevamine, külaliste vastuvõtmine jms)	78,82%
Siis kui loom ise alustab minuga suhtlust (omal viisil) või väljendab millegi järele tahet (küsib õue-tuppa, küsib süüa, tuleb ise minu juurde)	93,48%
Mingit tööd tehes	47,45%
Siis kui teised inimesed ei näe ja ei kuule seda suhtlust	19,55%

Tabel 2. Loomaga suhtlemise eesmärk

Milline on loomaga suhtlemise eesmärk?	
Huvi äratamine	77,23%
Julgustamine	79,09%
Kiitmine	89,23%
Keelamine	85,30%
Hoiatamine	64,39%
Käskimine	61,28%
Nunnutamine/hellitamine	94,00%
Tahan ise kellegagi suhelda (tunnen ennast üksi)	32,51%
See rahustab/lõõgastab mind	48,65%
Rahustamine	87,16%
Eesmärk puudub	0,41%

Mõned lisatud põhjused:

- et luua/tugevdada sidet;
- koer ja kass on täisväärtuslikud pereliikmed ja suhtlen nendega terve aeg kui koos oleme;
- koertega rääkides hakkab neile inimeste sõnavara külge ja nad saavad hiljem nendest sõnadest aru;

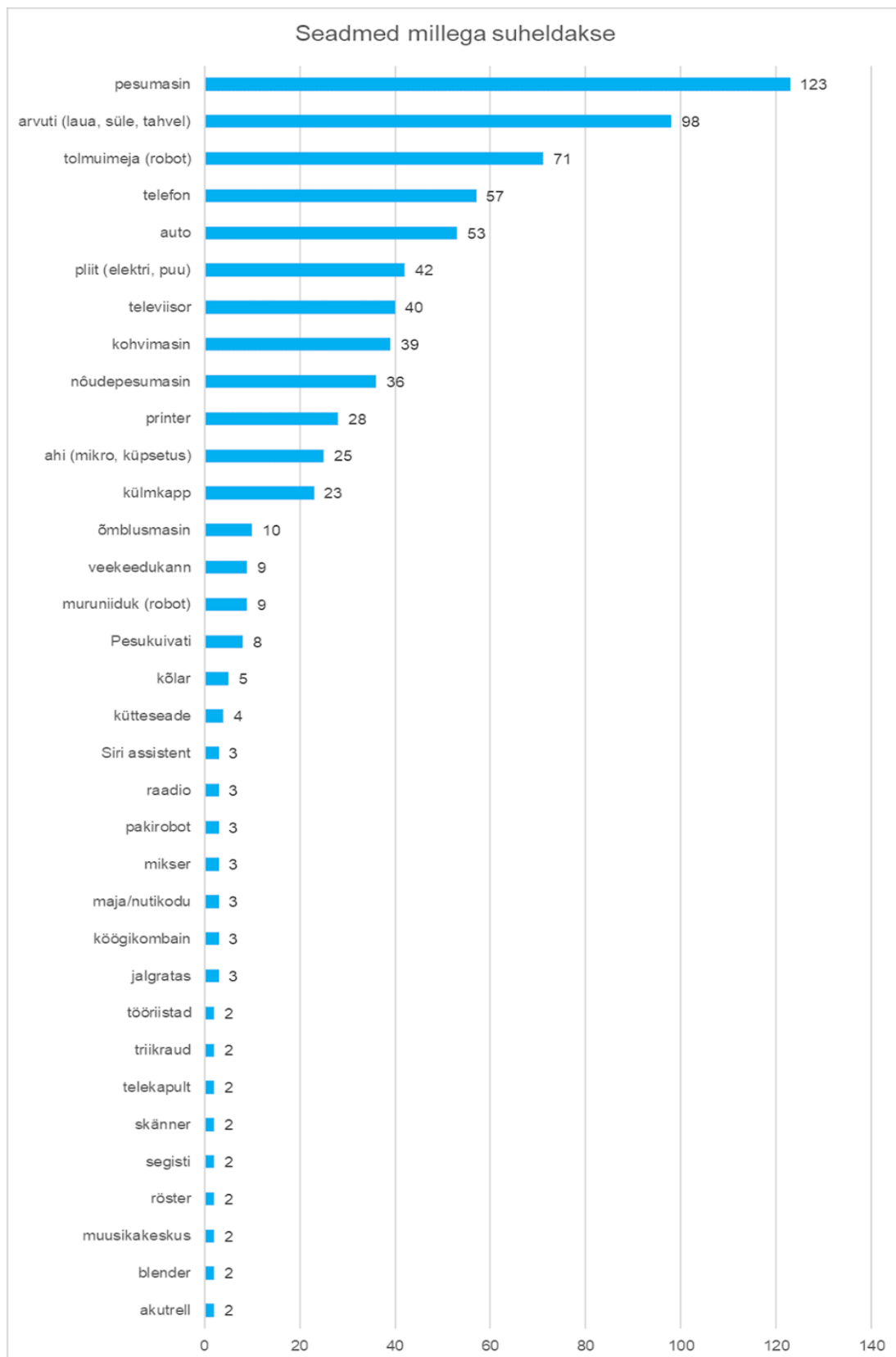
- *raporteerin kassile, et nüüd ma lähen poodi või kooli jne või et toon neile konservi, ma räägin kassidega oma igapäevaseid asju ja küsin, kuidas neil läheb;*
- *ta ju elusolend, miks ma ei peaks temaga rääkima;*
- *talle meeldib kui temaga räägitakse, küsin tema arvamust asjade kohta, arutan päevakajalisi teemasid, annan teada edasistest plaanidest jne.*

Tabel 3. Kõnemaneeid loomaga suhtlemisel

Millised on Sinu kõnemaneeid loomaga suhtlemisel?	
Räägin nunnutavalt	76,33%
Kasutan sõnavara, millest loom on õppinud aru saama	60,20%
Räägin kõrgema häälega	32,86%
Räägin tavapäraselt	68,16%
Räägin madalama häälega	17,76%
Räägin käskivas stiilis	36,73%
Räägin kordustega	40,82%
Kasutan käsklussõnu, mida loomale olen õpetanud	54,29%
Vajadusel väldin sõnu, mida olen loomale õpetanud või millest ta aru saab	20,61%

Mõned lisatud põhjused:

- *Räägin vaiksema häälega, kassi(de)le meeldib kui ma laulan*
- *Olen kutsikale unelaulu ka laulnud. Ja see on toiminud (puur oli uus tema jaoks ja muidu ei rahunenud).*
- *Õpetamisel hääletoon konkreetne ja käskiv, kiitmisel rahulik sõbralik, naerata*
- *Lihtsalt räägin. Küsin, kutsun kaasa õue, näitan asju...*

Joonis 6. Seadmed, millega suheldakse

Kõige rohkem - 32,1% vastajatest, kes oma kodumasinatega suhtlevad, on pannud oma kodumasin(te)le inimese nime. Teised populaarsemad vastusevariandid - brändinimed (12,7%), funktsiooniga seotud nimed (11,9%) ja loomadega seotud nimed (13,4%) - olid oluliselt väiksema esinemissagedusega.

Millistes tegevustes või olukordades Sa
(kodu)masina või seadmega suhtled?

Kodus	89,63%
-------	--------

Tööl	31,71%
Muudes keskkondades (külas olles, linnas, poes, transpordis)	8,54%
Seda igapäevaselt kasutades	33,54%
Siis kui teised inimesed ei näe ja ei kuule seda suhtlust	12,50%
Kui otsin oma seadet (ei tea, kus minu telefon on jne)	33,23%
Seade või masin annab veateate või muu signaali, mis vajab minu tähelepanu või reageerimist	47,26%

Mõned lisatud põhjused:

- *suhtlen kodumasinatega nagu loomadega - kui meie suhtlus ei suju, küsin, mis neil viga on ja palun korralikult käituda, kui nad teevad, mida vaja, kiidan ja tänan;*
- *kui telefonis kostub tehisintellekti teade, kipun automaatselt midagi vastama;*
- *kui katki läheb;*
- *vahel kiidan neid lihtsalt niisama*
- *enne/pärast pikka sõitu, ülevaatus, vahel niisama spontaanselt*

Mis põhjusega Sa kõneled (kodu)masinate või seadmetega?

Tabel 5. (Kodu)masinate või seadmetega suhtlemise põhjused

Mis põhjusega Sa kõneled (kodu)masinate või seadmetega?	
Siis kui masinal on mingisugused heli või (automaat)kõne funktsioonid lisatud, millele ma saan vastata (ka veateade).	9,20%

Siis kui midagi ei toimi või ei tööta, nii nagu vaja. (masin tõrgub vms)	30,98%
Siis kui see töötas hästi ja oli mulle abiks olukorra lahendamisel	26,69%
Kõneleva seadmega on justkui loomulik rääkida	7,98%
Annan häälele reageerivale seadmele käsklusi	10,12%
Kodumasin või seade mõjub sotsiaalse kaaslasena	10,12%
Kuna elan üksinda ja vajan suhtlemist, siis saan kodus rääkida ainult seadmetega	2,15%

Mõned lisatud põhjused:

- *usun, et seadmed, masinad reageerivad minu energiale ja vastupidi;*
- *tavaliselt, kui see ei tööta või ei taha tööle hakata;*
- *mul on vaja ennast välja elada;*
- *n-õ ergutan, kui masin tõrgub ja kiidan, kui tööle hakkab. Kui arvuti hakkab uuendusi tegema, avaldan nõrdimust nt ja väljendan kergendust, kui saan jälle edasi kasutada. Kui tel hakkab tühjaks saama, innustan seda vastu pidama;*
- *enne kasutamist ja kasutamise ajal;*
- *nemad võivad ju olla masinad, mina olen inimene ja seega mulle on liigiomane kõnelda, kui ma millegagi suhestun, mis mulle korda läheb või mingit tähelepanu vajan.*

VEEL KOMMENTAARE

- *Külmkapp küll poriseb suhteliselt tihti.*
- *Mul endal külmkapp juba mingi 20 aastat vana mudel, temaga pole mingitel tänapäevastel teemadel üldse mõtet juttu üles võtta.*
- *Mina olen küll erinevaid kodumasinaid p***** saatnud. Piinlikkusega pean tõdema, et positiivse tagasisidega olen kitsim. Hakkasin mõtlema, et kui oleks küsimus kontoritehnika kohta, siis oleksid küll kõik suhtlejad...märksõna PRINTER.*
- *Just nii. Printerid on kindla peale kõige tundlikuma psühholoogiaga kontoritehnika.*
- *Mul on musikaalsed kodumasinad, avaldavad oma arvamust peamiselt lühikeste viisijupikestega või viledega. Kuid korrelatsiooni sellesse, mida ja kuidas mina ütlen või ei ütle, ei ole veel tuvastanud.*
- *Mõtlen, et kui näiteks tolmuimejale öelda, et ta imeb täiega, siis kas see on positiivne või negatiivne?*
- *Kodumasinad: need kahejalgsed kukuvad teinekord jutustama, õudne tüütus! Nagu sõidaks taksoga, mille juht tahab vestlust arendada.*

- Elutute asjadega rääkimisel on see rusikareegel, et senikaua on kõik normaalne ja hästi, kuni sulle ei tundu, et nad sulle vastavad.

Kas inimesed, kes suhtlevad lemmikloomadega, suhtlevad ka oma kodumasinatega?

Leidsime andmeid analüüsides, et on olemas nõrk, kuid siiski statistiliselt oluline korrelatsioon loomade ja kodumasinatega rääkimise osas $r = .123$. Seega võime teha järelduse, et inimestel, kes räägivad rohkem loomadega on suurem kalduvus rääkida ka kodumasinatega.

Projekti tegevuskava

Suhtlusstrateegiate rühma tegevuskava

Tegevused	Tähtpäev	Vastutaja(d)
Kokkusaamine oma grupp (videokõne) - Tegevuskava koostamine ja küsitluse sisustamine	25.09.2022	kõik
Materjalide/kirjanduse kogumine	29.09.2022	kõik
Küsimustiku küsimuste korje/ideede pakkumine	01.10.2022	Reet, kõik
Kokkusaamine oma grupp (videokõne) - küsimuste ülevaatamine ja viimistlemine	02.10.2022 12:00	kõik
Uurimisküsimuste ja/või probleemide sõnastamine	06.10.2022	Reet, kõik
Vahenädala tagasiside sessiooniks esitluse/ankeedi koostamine (elu@tlu.ee)	14.10.2022	Katrin/Karina
Küsimustiku loomine Google Forms kaudu, (testimine väljasaatmine)	16.10.2022	Reet/kõik
Vahenädala tagasiside	21.10.2022, 14-16	kõik
Küsitluse kordussaatmised	22.10 29.10	kõik
Küsitluse tulemuste analüüs	20.11.2022	Reet/Karina
Kirjutise koostamine	04.12.2022	Helen/Käroli
Elu projekti portfoolio	07.12.2022	Katrin/Margit
Lõpuesitluse koostamine	07.12.2022	Katrin/Helen

Lõpuesitus	14.12.2022, 17-19	kõik
Refleksioonid	19.12.2022	kõik
Projekti kokkuvõte	Õppejõud ütleavad	Õppejõud

Nimede rühma tegevuskava

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
Küsimustiku küsimused - koostamine	22.09-30.09	Annika, Asko
FB loomasõprade, nimede grupid küsimustikule	22.09 - 01.10	Katrin
Küsimustik online vormistamine ja esmane test	07.10 - 09.10	Asko, test kõik
Nimede, nimetamise, miks nimetatakse artiklid -kirjandus, teooria	17.10.	kõik
Küsimustik välja	10.10-18.10	kõik
Portfolio koostamine	13.10-18.10	Erle
Vahearuande esitluse kokku panek	kuni 13.10	Katrin M
VAHEARUANDE esitlemine	21.10 kl 10 - 12	Asko
Nimede grupi kohtumised	alates oktoober 22 kuni 14.12.22 iga esmaspäev Teamsis	kõik
Andmete töötlus ja analüüs, materjal üles https://www.keeleressursid.ee/et/clarin	14.11-23.11	Asko
Arutlus ehk, peamised uuringu tulemused	24.11-01.12	kõik
Portfoolio koostamine	02.12-12.12	Erle, Jekaterina
Populaarteadusliku artikli kirjutamine	02-12.12	Erle, Annika
Lõpparuande esitluse koostamine	23.11-13.12	Hedy
LÕPPARUANDE esitus kl 17-19, A121	14.12.22	Asko + tiimid koos
Nime grupi refleksioon: mida kogesin, õppisin	19.12.22	kõik

Sõnavara grupi tegevuskava

Tegevused	Tähtaeg	Vastutaja(d)
Materjalide analüüsimine	06.10	kõik
Uurimisküsimuste sõnastamine	06.10	Eva, Kätlyn
Küsimustiku koostamine	06.10	kõik
Tegevuskava koostamine	06.10	Lilit, Helin
Vahekokkuvõtte ankeedi täitmine	17.10	Margaret
Vahekokkuvõtte esitluse tegemine	20.10	Lilit, Olga
ELU vahenädala sessioon	25.10	kõik, kes saavad
Andmebaasi koostamises osalemine	10.11	Eva
Projekti portfoolio tegemine (vähemalt esimene versioon) (meie grupi osa)	17.11	Eva, Helin
Artikli algne versioon	01.12	Helin - toimetab Margaret - kirjutab
Esitluspäeva esitluse tegemine	08.12	Olga
Esitluspäev	14.12	kõik, kes saavad
Refleksioon	19.12	kõik

Meediakajastus

Projekti käigus kogutud andmete põhjal kirjutatakse populaarteaduslik artikkel. Artikli avaldamiseks saadeti nimele rühma poolt koostöö sooviavaldus järgmistele ajakirjadele: Pere ja Kodu; Ema; Hea Laps, Keel ja Kirjandus; Eesti Loodus, Horisont, Oma Keel ning veebiajakirjadest EDASI.org; Forte ja Lemmikloom.ee.

Koostööd jätkame väljaannetega Hea Laps, Lemmikloom.ee ja Oma Keel. Hea Laps ajakirja ja Lemmikloom.ee veebiajakirja artiklid valmivad detsembrikuus, ajakirja Oma Keel artikkel valmib jaanuarikuus.

Iga rühmaliikme õpikogemuse refleksioon

Reet Tuberg - Antud projekt on olnud väga teistsugune ja põnev lähtuvalt käsitletavast teemast. Olen saanud teadlikuks keelevaldkonna uuringute suundade erinevustest. Uus kogemus on küsitluse läbiviimine Facebooki vastajaskonda kasutades. Üllatavalt oli huvi inimeste poolt väga suur, tekitas elevust ja seeläbi tõstis inimeste motivatsiooni vastata. Küsitluse tegemise juures oli väljakutseks küsitluse vormistuse läbimõtlemine, et see ikka kõnetaks inimesi soovitud moel ja oleks sisult mõistetav. Eelnevalt oli muidugi vaja ka iseendale lahti mõtestada näiteks masinatega rääkimise võimalik kontekst ja taustsüsteem - tehnoloogia areng ja tänapäevased kõnel juhivad seadmed jne. Arvan, et oleme oma projektis eesmärgi juba püstitanud puhtalt juba seetõttu, et saime kahe küsitluse peale üle 900 vastuse.

Käroli Pajo - Selles projektis osalemine on olnud minu jaoks väga uus kogemus, sest nii suures grupi projektis pole varasemalt osalenud. Kindlasti andis see ka kogemust, kuidas efektiivsemalt teha koostööd grupikaaslastega ja kuidas aega paremini planeerida, et tähtaegadeks jõuaks kõik valmis. Projekti raames saime luua küsimustiku ja tagasiside, mis selle eest saime, oli ülimalt positiivne. See tegi projekti kallal edasi töötamise palju toredamaks, sest teadsime, et teema, mida uurime, läheb inimestele korda. Täiesti uus oli näiteks kokkupuude sellise andmebaasiga nagu Clarin, millest nüüd teadmine võib tulevikus kasuks tulla. Minu arvates oleme eesmärgi saavutanud, kuna kogutud vastuste põhjal saime eesmärgiks seatud küsimustele vastused.

Margit Jullinen - Kuna ma ei ole varem sellises projektis osalenud, siis oli põnevaks väljakutseks moodustada 18. võõra inimesega grupp, kes peab lühikese aja jooksul tegema intensiivselt koostööd tulemuste saavutamiseks. Esialgu tundus see hirmutav ja pani veidi kahtlema, kas projekti eesmärk saab täidetud. Huvitav oli kogeda, kuidas aja surve ja -kitsikusel ühise eesmärgi nimel grupiprotsessid toimusid ning igaühe individuaalsus oli pigem rikastav kui takistav. Kuna teema oli kõikide grupiliikmete jaoks huvitav ja väljakutsuv, siis andis igaüks oma parima ja saavutasime eesmärgi, kus saime seni veel uurimata teema kohta küsitluse kaudu pea tuhandelt inimeselt infot nende lemmikloomade ning kodumasinade nimede ja suhtlemisstrateegiate kohta. Boonuseks veel see, et projektist ja tulemustest ilmuvad ka ajakirjades artiklid.

Helen Nurm - Projektiga liitudes ei osanud oodatagi, et kogu protsess ja tulemus võivad nii huvitavad olla. Koostasime oma 6-liikmelise grupiga küsitluse ning saime sellele lühikese ajaga väga palju vastuseid, mida analüüsida. Projekt arendas tohutult minu ajaplaneerimis- ning koostööoskust. Mul on väga hea meel, et

18-liikmeline projekt tehti kolmeks väiksemaks grupiks, kuna leian, et see on palju tulemuslik - igaühel olid oma kohustused ja ülesanded ning sai projektile oma panuse anda, minu hinnangul oli ka tööjaotust ja planeerimist oluliselt lihtsam teha väiksemas seltskonnas. Projekti teema ja uudsus kõnetas inimesi ning meie saame omalt poolt pakkuda neile mitut artiklit, mis kindlasti kunagi ka nendeni jõuavad.

Karina Solovjova - See projekt andis mulle uskumatu võimaluse oma teadmisi korrata ja saada palju uusi. Tänu sellele projektile seisin esimest korda silmitsi nii suure andmehulga analüüsiga, mis sai minu jaoks tõesti proovikiviks. Mul on väga hea meel, et mul selline võimalus avanes ja olen kindel, et see tuleb mulle edaspidises töös kindlasti kasuks. Lisaks on minus tekkinud armastus meeskonnatöö vastu, mida mul varem polnud. Mul oli hea meel projektikaaslaste ja juhtidega suhelda, see osutus väga lihtsaks ja olime alati samal lainepikkusel. Vaatamata nii väikesele ajahulgale tegime koos head tööd, ise jagasime kõik kohustused omavahel ära, andsime üksteisele nõu. See oli väga huvitav, projekt vastas täielikult ootustele.

Katrin Bergmann - Projektis osalemine oli minu jaoks esmakordne kogemus ja enne projekti algust ei osanud oma ootusi sõnastada. Kuna kogemus on kõige parem õpetaja, siis meeskonnatöö oskuste lihvimiseks oli see hea võimalus. Väljakutseks oli 18 võõra inimesega lühikese ajaga koostada tööjaotus ja eesmärgistada oma tegevused. Tulemuste saavutamiseks jagunesime kuueliikmelisteks gruppideks, kus ülesannete jaotamine oli lihtsam. Oma väikses grupis oli ülesannete jaotamine väga loogiline. Kuigi, kõik grupis olime teineteisele võõrad, siis mulle tundus, et igaüks võttis enda kanda tööosad, milles ta teadis, et on hea ja millega kõige paremini toime tuleb. Eraldi tootsin välja, et kuni vahenädalani oli protsess segane. Päris täpselt ei teadnud, mida teha, kellele teema võiks huvi pakkuda jm, kuid vahenädalal saadud tagasiside oli edasiviiv ja julgustav, et oleme õigel teel. Minu arvetes on projektõppes osalemine hea võimalus ennastjuhtiva õppija kujunemise toetamiseks, sest iga projektiliige vastutab lõpptulemuse eest.

Katrin Maasik - ELU projekt on olnud ainulaadne kogemus erinevatelt kursustelt ja õppetasemelt inimestega kohtumiseks. Kiire ülikooli elu juures on uute sidemete loomine tõsiselt raskendatud, mistõttu olen tänulik sellele projektile.

Kui algselt lubatud 12-liikmeline grupp muutus järsku 18-liikmeliseks, olin üsna skeptiline rühma koostöövõimekuses. See, aga muutus kui tegime 3 väiksemat gruppi ja jagasime võrdselt ära kohustuslikud ülesanded. Tänu suurele liikmete arvule on seni kestnud projekt, mis alguses kõlas tohutult aega nõudvana sobitunud hästi minu ülikooli graafikusse. Lisaks, soodustas see ka oodatust mitmed korrad suurema vastajaskonna meie küsimustikule. Nii suure vastajate hulgaga küsimustik, andis meile ka vajaliku õppetunni, et andmete edukaks analüüsimiseks peaksid küsimused olema konkreetsemad ja kindlasti valikvastustega.

Edasi tuleb hakata tegelema projekti teise poolega, milleks on populaarteadusliku artikli kirjutamine. See oli juba enne projektiga liitumist minu jaoks isiklikult kõige hirmsam osa, aga õnneks olen sattunud ühte rühma piisavalt kogenud grupiliikmetega, kes on võimelised mind sellega abistama. Ootan väga elevusega, kuidas meie projekti lõppversioon välja kujuneb.

Annika Kaseorg – ELU õppeaine on tõeliselt erialasid ja erinevaid õppureid, isiksusi lõimiv õppeaine. Algselt väljakutsena tundunud 18 liikmelises tiimis koostöö tegemine on kokkuvõttes sujunud ladusalt. Jagasime end kolmeks väiksemaks grupiks, leppisime kokku rollid, tegevuskava ja tähtajad ning peale õppeaine veel eraldi kohtumise aja oma tiimile. Koostöös saime läbiviidavale küsimustikule kergesti 511 vastajat, mis on suurepärane tulemus. Andmete kodeerimisel saime aga aru, et liiga sarnased küsimused ning vaid avatud vastused teevad kodeerimise aeganõudvaks ja ebaefektiivseks. Koostöös saime küll kodeeritud ja kontrollitud, aga ka ühise ja vajaliku õppetunni edasisteks uuringuteks. Praegu on meile uueks väljakutseks populaarteaduslike artiklite kirjutamine, sest üllatuslikult vastas meie koostöö palvele 6-st 3 väljaannet. Ka siin oleme jaotanud grupiliikmete vahel rollid ja artiklid ning püüame lahenduseni jõuda. Kokkuvõttes on minu jaoks ELU andnud kinnituse juba teada olevale tõsiasi, et koos saavutad alati kordades rohkem kui üksinda. Aitäh kõigile tiimi liikmetele ja juhendajatele!

Asko Nuume - Võrreldes bakalaureuseõppes toimunud ELU projektiga on seekordne projekt ja selle läbiviimine olnud minu jaoks kui öö ja päev. Kogu kollektiiv on üksteise suhtes olnud väga toetav ning vähemalt meie grupp sai koostatud piisavalt mitmekesiselt, et igaühele sobivad neile antud ülesanded. Veelgi enam aitab ka teema sobivus oluliselt kaasa minu projekti tegevuse kulgemisele. Projekti eesmärkide seadmine ja saavutamine on minu hinnangul olnud edukas. Mõningatele ajalisetele kitsikustele vaatamata oleme suutnud seni kõik tegevused hoida ajaliselt plaanis. Kuigi projekti lõpp on veel alles tulemas olen ma üsna kindel, et suudame selle kogu grupiga edukalt ja sisukalt lõpule viia. Kokkuvõtvalt on kogu ELU projekt olnud minu jaoks peamiselt positiivne kogemus ning loodan sama ka teiste grupiliikmete kohta.

Jekaterina Aboltõn - ELU projekt „Kuidas me lemmikutega räägime“ andis suurepärase võimaluse olla selle erakordse uurimuse juures ja panustada sellesse. ELU projekt ühendas aktiivseid ja entusiastlikke inimesi ning tänu sellele üks põnev projekt on lõpusirgel. Kindlasti suureks väljakutseks oli koostöö 18 liikmete vahel, ülesannete jagamine ja õigeaegne püstitatud eesmärkide täitmine. Läbiviidud küsitluse tulemuste kodeerimine ja nende analüüs oli mahukas ja aeganõudev. Nimede rühma tiimitöös oli väga positiivne sünergia, infovahetus kiire ja osalus aktiivne ning suhtumine toetav. ELU – ühendab mitte ainult erialasid, vaid ka ägedaid inimesi!

Erle Koger - ELU projektis osalemine on minu jaoks olnud uudne kogemus, siiani oleme õppeainete raames koostööd teinud eriala siseselt ja ühe lähieriala tudengitega koos. Üsna projekti alguses jagasime teemade järgi meid rühmadesse, mis tegi oluliselt lihtsamaks koostöö suures 18 liikmelises meeskonnas. Kindlasti ongi suureks väärtuseks just inimesed, sest igaüks toob projekti oma teadmised, oskused, kogemused ja erialast lähtuvalt isikliku vaatenurga käsitletavale teemale. Heaks kogemuseks oli kindlasti uurimuse läbiviimine, selleks küsimuste koostamine, vastuste kodeerimine ja tulemuste analüüs. Sealt õppisime näiteks seda, et väga oluline on küsimuste sõnastus, sarnastele küsimustele vastamisel vastab inimene üldjuhul vaid ühele neist ning avatud vastustega küsimuste kodeerimine on väga ajamahukas töö. Kokkuvõtvalt tõestas ELU kogemus minu jaoks taaskord kui suur väärtus peitub meeskonnatöös.

Helin Kind - Projekt oli väga huvitav ning pakkus erinevaid väljakutseid. See arendas minu meeskonnatöö- ja ajaplaneerimisoskust ning andis võimaluse erialaseid teadmisi rakendada. Positiivne oli ka see, et kuigi kogu grupis oli 18 liiget, saime töötada väiksemates rühmades. See tegi koostöö tegemise mugavamaks ja nii sai igaüks endale jõukohased ülesanded valida. Küsimustiku koostamine ja andmete kodeerimine oli minu jaoks projekti kõige huvitavam osa, sest ma polnud seda varem teinud. Samuti meeldis mulle, et kõik rühmaliikmed olid üksteise suhtes väga toetavad ning mingeid suuri lahkarvamusi ei tekkinud. Ma leian, et ajalisele kitsikusele vaatamata said kõik oma ülesannetega väga hästi hakkama ning koos jõuti ühise eesmärgini. Täna kõiki, kes projektis osalesid!

Hedy Laine - ELU projekt oli uus huvitav kogemus. Projekt "Kuidas me räägime lemmikloomadega ja kodumasinatega" oli minu jaoks intrigeeriv ja uudne, varem ikka psühholoogiaalastele teemadele keskendud. Isiklikult polegi väga eriala-väliseid kokkupuuteid projektidega olnud, ega eriala-siseseidki üüratult palju ole. Koostöö ja ajaplaneerimine 18-liikmelises grupis tundus tulema väljakutsuv, kuid tagantjärele vaadates arvan, et saime väga hästi hakkama. Pean tunnistama, et projekti algusaegadel tundsin veidi ebakindlust ja segadust, et mis sellest küll saama hakkab ja kuidas üldse edasi minna, aga tänu suurepärasele rühmakaaslastele õppisin iga nädal midagi uut. Näiteks oli see minu esimene kord, kus sain sellises mastaabis küsitlust/uurimust läbi viia, ka andmete kogumine ja kodeerimist olin vähe teinud. Tuli ette ka murekohti või takistusi, nt küsitluse küsimused, mis polnud niivõrd arusaadavad vastajatele, kui nad olid koostajaile. Aga ega katsumused olemata jää. Eelkõige meeldis mulle, kui hea oli meie 6-liikmelise grupidünaamika. Meie grupis oli näha, kuidas tööjaotus sobis hästi iga liikmega ja ülesanded tundusid ka sobivat. Oli ka näha, kuidas kogenenumad oskasid võtta ohjad enda kätte, nad tundusid täpselt teadvat mida teha ja seeläbi ülesandeid hästi jagada. Mina kui järgija pigem kui juhtija, tundsin end väga mugavalt ja olin tänulik enda väga tarkadele ja tublidele rühmaliikmetele. Väga põnev kogemus!

Margaret Mäses - Osalemine ELU projektis "Kuidas me lemmikutega räägime?" oli minu jaoks igati positiivne kogemus. See oli ootuspäraselt huvitav, arendav ning pakkus toredat vaheldust minu erialasest tööst. Niivõrd mahuka küsitlusel põhineva uurimuse läbiviimine oli minu jaoks uus. Samuti ei ole ma varem kirjutanud eestikeelset ja keeleteadusega seonduvat populaarteaduslikku teksti. Tõdemus, kui väga meie sihtgrupile meie projekt korda läheb, on siinjuures kindlasti hea lisamotivaator. Mul on väga hea meel, et siia projekti tulid kokku tegusad, teotahtelised ja toetavad inimesed. Kõigil on tõsine huvi oma panus anda, mis tagab tõhusa meeskonnatöö. Olen veendunud, et püstitatud eesmärgid saavad meil kenasti täidetud. Olen tänulik võimaluse eest sellisest põnevast protsessist osa saada.

Olga Bõndina - ELU projekt oli minu jaoks täiesti uus kogemus. Ma ei teadnud, mida oodata, kuid olin valmis selleks, mis sellest projektist välja tuleb, kuna meie teema oli minu jaoks väga huvitav. Pidin oma aega hoolikalt planeerima, et igal koosolekul osaleda. Nii mahuka uuringu läbiviimine, samuti saadud küsitlusandmete analüüsimine oli minu jaoks uus kogemus. Andmeid analüüsid märkisin enda jaoks, kui oluline on esitada õigeid küsimusi. Pöörasin tähelepanu ka sellele, kuidas saadud vastuseid kõige paremini kategoriseerida. Selline meeskonnatöö, kus iga osaleja esindab erinevat eriala, oli ka minu jaoks uus kogemus, kuid töö sujus hästi. Arvestades, et projektis on 18 inimest, jagunesime edukalt 6-liikmelisteks meeskondadeks, kus igaüks täitis oma ülesande, panustas oma teadmisi, oskusi ja kogemusi. Meeskond oli väga abivalmis ja toetav, mille eest olen väga tänulik. Selles projektis osaledes sain arusaama, kuidas suures projektis tööd tehakse, ehk sain aru selliste projektide toimimise põhimõttest.

Lilit Laas - ELU projekt oli minu jaoks uudne, kuid äärmiselt põnev kogemus. Teha koostööd nii paljude erinevate erialade inimestega, kellel igaühel oli projektile anda midagi ainulaadset, oli väga arendav ja kasulik. Kõige huvitavam oli minu jaoks ilmselt võimalus proovida selliseid väljakutseid, mida ise veel siiani polnud palju kohanud. Näiteks andmeanalüüsi kohta, vähemalt sellisel moel nagu me seda antud projektis tegime, oli mul pigem teoreetiline kui praktiline teadmine. Samamoodi andis see projekt mulle kindlasti palju väärtuslikku kogemust koostöö edendamise ja grupipsühholoogia vallas. Otsuste tegemine ja planeerimine arvestades 18 inimese arvamustega on tunduvalt erinev üksi või isegi 6 inimesega grupis. Tunnen, et õppisin palju efektiivsema ja konflikte vältiva suhtlemisstiili kohta, kuigi meie projektis oli üldiselt väga toetav ja sõbralik õhustik.

Minu enda kõige individuaalsem panus projekti oli meie grupi vahenädala esitluse esitamine, mis oli suurepärane võimalus harjutada lavanärviga toimetulekut ning lihvida oma esinemisoskuseid. See ja teised väljakutsed, mida projekti jooksul koos ületasime andsid kindlasti mulle palju kasulikku, mida edaspidiseks

kaasa võtta, sealhulgas rohkem enesekindlust tulevaste suurte projektide, näiteks bakalaureusetöö, tegemiseks.

Eva-Maria Lass - Mul on väga hea meel, et sain osaleda just käesolevas ELU projektis, sest sain palju uut ja huvitavat teada selle kohta, kuidas eestlased oma lemmikloomadega suhtlevad. See kogemus kindlasti täiendab minu hobide ja erialaga seotud maailmavaadet. Teema oli põnev, sest ühendas endas psühholoogia ja lingvistika. Sain väärtusliku õppetunni küsitluse läbiviimise osas ja kogesin otsekohest tagasisidet küsimustikku Facebookis jagades. Tunnen, et sain rakendada eestvedamise ja suhtlemise oskusi ja kogemusi, kui käivitasin enda rühmas tegevusi. Olukordi, kus oli vaja vahendada kirglike seisukohtadega grupikaaslaste vaatenurki, et kiiresti leida kõiki osapooli piisavalt rahuldav kompromiss, oli nii enda grupis kui kogu grupi kohtumistel. Teistelt erialadelt ja õppeastmelt inimestega koostöö tegemine oli kohati väljakutseid pakkuv, kuid kindlasti rikastas kogemustepagasit ja jääb raudselt meelde ühe eredama kogemusena magistrantuurist. Väga tore oli kokku puutuda ja tundma õppida teiste erialade inimesi, kogeda nende maailmavaadet ja leida ühine huvi käesoleva ELU projekti näol.

Kätlyn Nõmm - Lemmikloomad on mulle väga lähedane teema, kuna ka mul endal on kaks koera ning nendega rääkimine on minu jaoks igapäevaelu. Väga huvitav oli näha, kuidas teised inimesed oma loomadega räägivad ja fakt, et nad üldse räägivad nii palju, andis ka endale südamerahu, et loomadega rääkimine on pigem valdav. Projekt oli väga huvitav, kuna koosnes erinevatest osadest, mille hulka kuulusid vastuste kogumine, esitlemine, projekti kokku panemine. Meie rühmaga oli väga huvitav koos töötada, kuna kõik on niivõrd erinevad, kuid ettevõtlikud ja huvitavad inimesed. ELU vahenädalal puutusime kokku ka teiste projektide esitlustega ja ka seal oli väga huvitav teiste lähenemisi näha. Üleüldiselt ma ütleks, et ELU projekt on äärmiselt vajalik noortele, kes tulevad otse keskkoolist ja pole niivõrd erinevate inimestega varasemalt koostööd teinud. Kui üliõpilane on juba töökogemusega, siis minu hinnangul tegelikult midagi uut juurde ei õpi, kuna sellised projektid on üldiselt igapäevatöö. Kokkuvõttes oli seda konkreetset projekti äärmiselt huvitav teha ja olen rahul, et just sellise grupiga seda koos teha ka sain.

LISA 1. Suhtlusstrateegiate rühma saatetekst ja küsimustik

Tere!

Palume Teil täita käesolev küsimustik **"Kuidas Te oma lemmikloomadega ja kodumasinatega räägite?"**.

Küsitlus viiakse läbi Tallinna Ülikooli ELU (Erialasid Lõimiv Uuendus) projekti "Kuidas me oma lemmikutega räägime" raames.

Küsitluse eesmärk on selgitada inimese ja lemmiklooma ning inimese ja masina vahelise suhtluse olemus. Teie vastuste abil saame lemmikute ja masinatega suhtlemise teemat avada andmepõhiselt.

Küsimustik on anonüümne, vastuseid kasutatakse vaid teaduslikel eesmärkidel ja üldistatud kujul. Vastamine võtab aega kuni 5 minutit.

Palun jagage küsimustikku oma sõpradele, tuttavatele, töökaaslastele, kelle puhul teate, et neil on lemmikloom ja/või kes Teie teada suhtlevad oma (kodu)masinatega. .

Suur tänu!

TLÜ ELU üliõpilased: Helen Nurm, Karina Solovjova, Katrin Bergmann, Käroli Pajo, Margit Jullinen, Reet Tuberg

Üldine osa

Küsitluse esimene osa sisaldab küsimusi vastaja kohta.

1. Sinu sugu - mees/naine/ei soovi avaldada
2. Sinu vanus - lisa vanus numbriga täisaastates
3. Sinu haridus - põhi, kesk, kõrg, kutse
4. Sinu elukoht - linnas korteris, linnas eramajas, maal korteris, maal eramajas
5. Kas sa kõneled igapäevastes tegevustes oma lemmikloomaga ja/või kodumasinatega/seadmetega.
 - Jah - **küsitlus jätkub**
 - Ei - vabatekstiväli: palun selgita oma vastust (Miks sa ei kõnele) . **Küsitlus lõpeb.**
6. Milliste lemmikloomadega sa suhtled?
Vabatekstiväli: palun täpsusta, millise loomaga (loomadega) on tegemist.

Küsimused loomaga suhtlemise kohta

Küsitluse teine osa sisaldab küsimusi loomadega suhtlemise kohta.

1. Millistes tegevustes või olukordades sa lemmikuga tavaliselt suhtled? **Mitu valikut**
 - Söötmisel
 - Treenimisel
 - Mängimisel
 - Jalutamisel
 - Hooldamisel

- Keelamisel
- Kiitmisel
- Koju saabumisel/kodust lahkumisel
- Mingit tööd tehes
- Räägin temaga kõigest ilma reageeringut ootamata
- Muudes olmeolukordades/tegevustes, kuhu loom sekkub või kus ta osaleb (näiteks: söögit tegemine, pere sööb, aiamaa kaevamine, külaliste vastuvõtmine, jms) - Vabatekstiväli: palun täpsusta, millised tegevused ja olukorrad need on?
- Siis kui loom ise alustab minuga suhtlust (omal viisil) või väljandab millegi järele tahet (Küsib õue-tuppa, küsib süüa, tuleb ise minu juurde)
- Looma nunnutamisel/hellitamisel/sügamisel
- Siis kui teised inimesed ei näe ja ei kuule seda suhtlust
- Muu...

2. Mis on loomaga suhtlemise eesmärk? **Mitu valikut**

- Rahustamine
- Huvi äratamine
- Julgustamine
- Keelamine
- Käskimine
- Hoiatamine
- Kiitmine
- Nunnutamine/hellitamine
- Tahan ise kellegagi suhelda (Soov kellegagi rääkida)
- See rahustab/lõõgastab mind (Stressi/depressiooni leevendamiseks)
- Muu...

3. Miks sa oma loomaga verbaalselt kõneled? **Mitu valikut**

- Loomadega rääkimine on loomulik ja harjumuspärane
- Loom on suhtlemisvõimeline elusolend.
- Loomale ei ole muid märke õpetatud
- Loom saab kõnest aru
- Loom reageerib häälele ja hääle toonile
- Loom ise algatab suhtlust häälega (niutsub, uriseb, piiksub, näugub)
- Muu...

4. Millised on sinu kõnemaneeRID loomaga suhtlemisel? **Mitu valikut**

- Räägin kõrgema häälega
- Räägin madalama häälega
- Räägin nunnutavalt
- Räägin käskivas stiilis

- Räägin tavapäraselt
- Räägin kordustega
- Kasutan käsklussõnu, mida loomale olen õpetanud
- Kasutan sõnavara, millest loom on õppinud aru saama
- Vajadusel väldin sõnu, mida olen loomale õpetanud või millest ta aru saab.
- Muu...

Küsimused masinaga suhtlemise kohta

Küsitluse kolmas osa sisaldab küsimusi masinate ja seadmetega suhtlemise kohta.

1. Kas oled tabanud ennast suhtlemas mõne (kodu)masina või seadmega?
 - Jah - vabatekstiväli: palun nimeta need masinad või seadmed. **Küsitlus jätkub**
 - Ei - vabatekstiväli: palun selgita oma vastust (Miks sa ei suhtle masinatega) . **Küsitlus lõpeb.**
2. Mis põhjusel sa kõneled (kodu)masinate või seadmetega? **Mitu valikut**
 - Siis kui masinal on mingisugused heli või (automaat)kõne funktsioonid lisatud, millele ma saan "vastata (ka veateade)".
 - Siis kui midagi ei toimi või ei tööta, nii nagu vaja. (masin tõrgub vms)
 - Siis kui see töötas hästi ja oli mulle abiks olukorra lahendamisel
 - Kõneleva seadmega on justkui loomulik rääkida
 - Annan käskluse
 - Kodumasin või seade mõjub sotsiaalse kaaslasena.
 - Kuna elan üksinda ja vajan suhtlemist, siis saan kodus rääkida ainult seadmetega.
 - Muu...
3. Millistes tegevustes või olukordades sa masina või seadmega suhtled? **Mitu valikut**
 - Kodus
 - Tööl
 - Muudes keskkondades (külas olles, linnas, poes, transpordis)
 - Seda igapäevaselt kasutades
 - Siis kui arvatakse, et teised inimesed ei näe ja ei kuule seda suhtlust.
 - Kui otsin oma seadet (ei tea, kus minu telefon on jne).
 - Seade või masin annab veateate või muu signaali, mis vajab minu tähelepanu või reageerimist.
 - Muu...
4. Kas oled kuulnud teisi inimesi masinatega rääkimas?
 - jah Lisateksti väli Palun märgi millistes olukordades oled

- ☐ ei

5. Millistes olukordades oled seda märganud?

- Kodus
- Tööl
- Muudes keskkondades (külas olles, linnas, poes, transpordis)
- Seda igapäevaselt kasutades
- Siis kui arvatakse, et teised inimesed ei näe ja ei kuule seda suhtlust.
- Kui otsitakse oma seadet (ei tea, kus telefon on jne).
- Seade või masin annab veateate või muu signaali, mis vajab tähelepanu või reageerimist.
- Muu...

Soovin kokkuvõtet küsimustiku tulemustest:

- ☐ jah (e-mail:)
- ☐ ei

LISA 2. Nimede ja sõnavara rühma saatetekst ja küsimustik

Tere!

Kirjutame koostöösooviga.

Palun täitke allolev küsimustik "Kuidas Teie oma lemmikloomade ja kodumasinatega räägite?"

Teie arvamus on osa Tallinna Ülikooli „ELU- Erialasid Lõimuv Uuendus“ projektist, mille raames üliõpilased teevad rakendusteadust.

Teie vastused aitavad andmepõhiselt avada teemat, kuidas me eesti keeles oma lemmikutega räägime.

Küsimustik on anonüümne, vastuseid kasutatakse vaid teaduslikel eesmärkidel. Vastamine võtab 3-5 minutit.

Palun jagage küsimustikku sõbrale või tuttavale, töökaaslasele, kelle puhul teate, et ka temal on lemmikloom või kodumasin, keda ta hellitusnime või hüüdnimega kutsub.

Suur tänu!

TLÜ ELU üliõpilased

1. Sugu *: Mees/Naine/Ei soovi vastata
2. Vanus *
3. Elukoht *
 - Maa
 - Linn
4. Haridus *
 - Põhiharidus
 - Keskharidus
 - Kutseharidus
 - Kõrgharidus
5. Mis keeles te kodus räägite? *
 - Eesti keeles
 - Vene keeles
 - Other:

Järgnevad küsimused puudutavad teie lemmikloomi. Kui teil ei ole ühtegi lemmiklooma, siis palun liikuge järgmise osa juurde.

6. Millised lemmikloomad teil on?

7. Kui tihti räägite oma lemmiklooma(de)ga? 1 (Ei räägi üldse) - 2 - 3 - 4 - 5 (Räägin pidevalt)

Järgmistele küsimustele vastates palun mõelge ühele loomale ja vastake tema kohta.

8. Mis on teie lemmiklooma nimi? Kui kutsute teda erinevate nimedega, tooge välja kõik nimed.

9. Kuidas te oma lemmiklooma kutsute?

10. Palun selgitage, miks valisite just sellise(d) nime(d)? Kust saite nime(de) jaoks inspiratsiooni?

11. Kas kasutate veel mõnd hellitus- või hüüdnime? Kui jah, siis palun nimetage need.

12. Palun selgitage, miks kasutate just sellist/selliseid hellitus- või hüüdnime(sid).

Juhul, kui ei kasuta, siis jätke vastamata.

13. Mis sõnu te veel kasutate oma lemmiklooma kohta? Näiteks kiites, pahandades jms.

14. Kas kasutate oma lemmikloomast teiste inimestega rääkides veel mõnd sõna või nimetust? Kui jah, siis palun nimetage milliseid.

15. Kas olete märganud kedagi, kes kutsub oma kodumasinaid nimede või * hellitusnimedega?

16. Kui tihti te räägite oma kodumasinaga? *

17. Kui olete pannud mõnele oma kodumasinale nime, siis palun nimetage see kodumasin ning selle nimi. Loetlege nii mitu, kui soovite.

18. Palun selgitage, miks olete kodumasinale nime pannud ning miks valisite just sellise(d) nime(d)? Kust saite nime(de) jaoks inspiratsiooni? lga kodumasinaga kohta eraldi.

19. Mis sõnu te kasutate oma kodumasinaga kohta? Näiteks pahandades või kui masin tööle hakkab.

20. Kuidas viitate oma kodumasinatega teiste inimestega rääkides?

Lisa 3. Ajakirja Hea Laps artikkel

TERE, LOOM!

Kuidas me lemmikutega räägime?

Tekst **Annika Kaseorg, Erle Koger**

Mõned inimesed ütlevad, et räägivad lemmikutega ja teised väidavad, et ei tee seda üldse. Kas sina räägid oma lemmikloomaga? Oma kassiga? Alanud aasta on hiina kalendri järgi kassiaasta, mistõttu on põnev jagada Tallinna Ülikooli üliõpilaste uuringu „Kuidas me lemmikutega räägime?“ tulemusi.

Kastike infoga:

- Tallinna Ülikooli üliõpilased uurisid, kuidas inimesed oma lemmikloomadega räägivad. Uuringusse kutsuti osalema lemmikloomade omanikest sõpru-tuttavaid ja Facebooki lemmikloomagruppide liikmeid. Koguti 508 vastaja andmed, kellest 127 olid lapsed, 204 noored, 149 keskealised ja 58 vanemaealised vastajad.
- Üliõpilased otsisid vastuseid küsimustele: millised on meie lemmikloomad, mis on lemmikloomade nimed, millised hüüdnimed ning kuidas ja mis olukordades inimesed oma lemmikutega räägivad?

Levinuim koduloom on koer, kass kohe tema kannul

Inimeste lemmikuteks on väga erinevad loomad. Erilisemad on neist gekod, habeagaamid, villakhiired, aafrika hiidtigu, ämblikud, kanad ja isegi kitsed. Vaid üks vastaja tõi koduloomana välja hobuse. Selgub, et levinuimaks koduloomaks on koer. Vastajatest 239-l inimesel on üks või mitu koera. Kassioomanikke oli uuringus 141, mis viib kassi populaarsuselt teisele kohale.

Pätu, Kiisu ja Kiti on populaarsed kassinimed

Nii koerte kui kasside puhul on kõige rohkem levinud inimese nimede andmine loomale. Ühest varasemast uuringust on teada, et üle poole Eesti koertest kannab inimese nimesid ja see on Euroopas veelgi tavalisem. Sama tulemus tuli ka meie uuringust. Samuti oli kassinimede hulgas kõige rohkem inimese nimesid, nagu Elli, Loola, Bruno, Saara, Milvi, Liisu, Oliver, Sophie, Simona jt. Kassinimedele on iseloomulikud ka kassist endast tuletatud nimed, mida on neil rohkem kui koertel. Sellised nimed on näiteks Kassu, Nurru ja Kiti. Esines ka tuntud tegelaste nimesid, nagu Miki, Pipi, Fiona.

Hüüdnimed ja nimede päritolu

Nägime, et lemmikul võib olla ka mitu hüüdnime, millest mõned on pärisnime tuletised ja mõned mitte. Pigem on pärisnimi ja hüüdnimi seotud, nagu näiteks Toomas – Tommi, Luuna – Luntšik, Beti – Betu. Lemmikute nimed ei ole juhuslikud, inimesed teavad nende nimesaamise lugu ja oskavad seda põhjendada. Valdavalt on nime valinud keegi teine, näiteks kassikasvataja, pereliige või on nimi hoopis looma välimusega seotud, näiteks kasside hüüdnimed Vunts, Paksu, Panter või Karvakera.

Lemmikuga rääkimine on normaalne

Kõik vastajad mainisid, et räägivad oma lemmikutega aeg-ajalt. 75% kassiomanikest räägib oma kassiga pidevalt. Selgus, et vanematel inimestel on suurem kalduvus oma lemmikuga rääkida. Lemmikutega rääkimist peetakse tavaliseks ja normaalseks, seda nii üksinda, pereringis kui ka teiste inimeste kuulates.

Kasse küll nunnutatakse, aga vahel kutsutakse ka paharetiks

Kui Pätu on populaarseim kassinimi ja see tuleneb uuringu järgi käitumisest, siis kas kassid on paharetid? Käitumisega seotud põnevad nimed on veel näiteks kättesaamatu Kātu, aktivist Akti või nurruv Kurru. Valdavalt kiidetakse lemmikuid ehk kasutatakse hoidjakeeleks kutsutavat nunnutavat kõnepruuki. Kasse nunnutatakse nii: Atikene, tubli kiisu, mus, Kallu, Nunnu, Numsik, Tondikene, Nunnukas jne.

Elusloom vajab hoolt – jaga ja vastuta

Kassi, koera või ükskõik millist lemmikut võttes võtad vastutuse. Tavaliselt jagatakse seda vastutust pereliikmete vahel. Pea meeles, see on inimese vastutus, et lemmikloom oleks hoitud ja hoolitsetud.

Materjal tulevikuteadlastele

Mis me kokkuvõttes teada saime? Seda et loomadega räägitakse, sest nad on seltsilised, elusolendid. Nendega suhtlus on pigem positiivne. Hellitamine ja nunnutamine on väga levinud. Selgus levinuim kassi nimi ning uurijatele üllatuslikult saavad lemmikud järjest enam inimese nimesid.

Kogutud andmed antakse Clarini andmebaasi, mis võimaldab tuleviku uurijatel kasutada seda sama küsimustikku: vaadata muutusi ajas, lemmikloomade liikide, nimede või muid huvipakkuvaid muutuseid. Kes teab, võib-olla oled just sina see tulevikuteadlane, kes nende andmetega edasi toimetab?

Artikkel on kirjutatud ELU erialasid lõimiv uuendus projekt „Kuidas me lemmikutega räägime“ põhjal.